

	Střední škola hotelnictví, gastronomie a služeb SČMSD, Šilheřovice s.r.o.	List číslo: 1 / 5
Druh dokumentu:	instrukce	Vydání: 1
Identifikační označení:	QI 75-01-10	Výtisk číslo:

Program proti šikanování
„Prevence školního násilí a šikany“

QI 75-01-10

Tato instrukce je majetkem Střední školy hotelnictví ,gastronomie a služeb SČMSD Šilheřovice s.r.o. a její poskytování jiným osobám, než k tomu určeným, je možné pouze se souhlasem ředitele školy.

Zpracoval:	Mgr. Marcela Niedermeierová	Datum – Podpis:	1.9.2009
Schválil:	Ing. Marie Měchová	Datum – Podpis:	1.9.2009

Nahrazuje:	
Platnost od:	1.9.2009
Účinnost od:	1.9.2009

Střední škola hotelnictví, gastronomie a služeb SČMSD Šilheřovice s.r.o.	List číslo: 2 / 5
Instrukce QI 75-01-10 Prevence školního násilí a šikany	Vydání: 1

Šikanování je všudypřítomné a může nás doprovázet po celý život. Šikanování je nebezpečně rozbujelou sociální nemocí ve společnosti, jejímž důsledkem je poškozování zdraví jednotlivce, skupiny, včetně rodiny. Pro vztah, který označujeme za šikanování, je příznačná naprostá asymetrie sil, kdy mocnější zneužívá slabšího a pošlapává jeho práva. V právní praxi bývá pojem šikana používán jako synonymum pro úmyslné jednání, které je namířené proti jinému subjektu a které útočí na jeho lidskou důstojnost.

Dochází-li k šikanování dětí v průběhu vyučování, pak z právního hlediska nese plnou odpovědnost za vzniklou škodu školské zařízení.

Je proto důležité šikanování včas rozpoznat, správně postupovat v jeho šetření a účinně ho „léčit“. Byl vytvořen metodický materiál pro pedagogické pracovníky Střední školy hotelnictví, gastronomie a služeb Šilheřovice, který vychází a čerpá z knihy PhDr. Michala Koláře: „Bolest šikanování“, nákl. Portál, Praha 2001.

I. Co je a co není šikana

Základní formy:

fyzická šikana: bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí, sexuální násilí

psychická šikana: nadávky, pomluvy, vyhrožování, zesměšňování

Hlavní rysy lze popsat následovně:

Jeden nebo více žáků úmyslně a většinou opakovaně týrá a zotročuje spolužáky a používá k tomu agresi a manipulaci.

Šikana je každé chování, které splňuje tyto znaky:

- je cílená vůči jedinci nebo skupině
- je obvykle opakované, často dlouhodobé
- jeho záměrem je oběti ohrozit, ponížit či zastrašit
- oběť se mu neumí bránit a dlouhodobě trpí

Střední škola hotelnictví, gastronomie a služeb SČMSD Šilheřovice s.r.o.	List číslo: 3 / 5
Instrukce QI 75-01-10 Prevence školního násilí a šikany	Vydání: 1

Šikana není:

- jednorázová rvačka, nevhodný vtip či konflikt
- vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či pobavit se na jeho úkor

II. Prevence šikany

Každý pedagog, obzvláště třídní učitel, je odpovědný za vytvoření zdravého klimatu třídy. Je povinen zejména:

- podporovat rozvíjení pozitivních vztahů mezi dětmi
- jednat s dětmi jako s partnery
- udržovat ovzduší důvěry mezi dětmi a pedagogy
- v kritických situacích dát jasně najevo, že špatné chování nelze tolerovat
- nebýt lhostejný k projevům agresivity
- informovat děti i rodiče, na koho se obrátit při problémech - třídní učitel, výchovný poradce, schránka důvěry, vedení školy, linka důvěry atd.

III. Jak poznáme, že by mohlo jít o šikanu?

Příklady přímých znaků šikany:

- soustavné posměšné poznámky, nadávky, hrubé žerty, hanlivá přezdívka na adresu určitého člověka, pokud to tento žák těžko snáší a trpí tím
- jednostranné vyžadování věcných či peněžních darů
- jeden žák vystupuje vůči druhému v roli „sluhy“ či „otroka“
- často opakované pošťuchování, strkání, údery, poškozování věcí, které žák neoplácí. Někdy je oběť dohnána až k projevům zoufalství
- na žáka je vyvíjen nátlak k vykonávání nemorálních až trestných činů

Příklady nepřímých znaků šikany:

- (potenciálně šikanovaný) žák se o přestávkách zdržuje stranou od ostatních, nemá kamarády

Střední škola hotelnictví, gastronomie a služeb SČMSD Šilheřovice s.r.o.	List číslo: 4 / 5
Instrukce QI 75-01-10 Prevence školního násilí a šikany	Vydání: 1

- přestávky tráví v bezpečné blízkosti učitelů nebo mimo třídu. Vymýšlí si záminky, aby nemusel být ve třídě
- jeho prospěch se nevysvětlitelně zhoršuje, nesoustředí se na učení
- má často poškozené nebo rozházené věci, často se mu „záhadně“ ztrácí, ve třídě, v šatně atd.
- při týmových sportech bývá volen mezi posledními
- působí smutně, stísněně, často chybí z nejasných důvodů, nevolnost. bolesti hlavy atd.
- má-li promluvit před třídou, je nejistý a ustrašený

IV. Postup vyšetřující osoby, má-li podezření na šikanu

- 1) Konfrontovat své pozorování s dalšími kolegy.
- 2) Co nejdříve oznámit své podezření vedení školy, výchovnému poradci, konzultovat další postup.
- 3) Mezi čtyřma očima vyslechnout více nezaujatých svědků, popřípadě konfrontovat svědky mezi sebou.

Je zejména **důležité získat odpovědi** na následující otázky:

- 1. Kdo je obětí, popřípadě kolik obětí je?**
- 2. Kdo je agresorem, kolik agresorů je. Kdo z nich je iniciátor, kdo aktivní účastník šikanování a kdo je obětí i agresorem?**
- 3. Co, kdy, kde a jak dělali agresoři obětím?**
- 4. K jak závažným agresivním a manipulativním projevům došlo?**
- 5. Jak dlouho šikana trvá?**

- 4) Spojit se s rodiči případné oběti, konzultovat výskyt nepřímých znaků šikany. Poprosit je o pomoc.
- 5) Vyslechnout oběť - citlivě, diskrétně, zaručit bezpečí a důvěrnost informací. **NIKDY neřešit problémy před celou třídou!**

Střední škola hotelnictví, gastronomie a služeb SČMSD Šilheřovice s.r.o.	List číslo: 5 / 5
Instrukce QI 75-01-10 Prevence školního násilí a šikany	Vydání: 1

- 6) Zajistit ochranu oběti šikany.
- 7) Teprve nyní vyslechnout agresory, případně konfrontovat agresory mezi sebou. **NIKDY konfrontace obětí a agresorů!**
- 8) Vytipovat nejslabší článek, dovést je k přiznání či vzájemnému obviňování.
- 9) Požádat vedení školy o svolání výchovné komise (vedení školy, výchovný poradce, třídní učitel, preventista, případně psycholog). Ta na základě shromážděných informací posoudí, zda se jedná o šikanu a jaký je stupeň její závažnosti, navrhne další postup vůči obětem i agresorům i třídě jako celku. Potrestání agresorů je individuální, závisí na věku, intenzitě šikany a na tom, zda se jedná o první případ či recidivu.
- 10) Individuálně pozvat rodiče agresorů. Seznámit je se situací, sdělit jim navrhovaná opatření, (zdůraznit možnost nápravy) a požádat je o spolupráci. Pokud odmítají, zvážit oznámení na Policii ČR.
- 11) Rozebrat situaci ve třídě (vynechat citlivé detaily), vysvětlit nebezpečí a důsledky šikany, oznámit potrestání viníků. Třidu i nadále pozorně sledovat.
- 12) Pokud se situace řeší pouze odchodem některých žáků, **měl by odejít agresor, nikoli oběť!**

V. Náhlý výbuch násilí

Při náhlém výbuchu násilí vůči oběti je samozřejmě **nutno postupovat odlišně**. Jednat rázně, **okamžitě zajistit ochranu oběti a izolovat agresory** (i vzájemně - kvůli možnosti domluvit si křivou výpověď), vyslechnout oběť a svědky mezi čtyřma očima a neprodleně celou věc oznámit vedení školy.